

Jordemodern

SVENSKA
BARMORSKEFÖRBUNDETS
TIDSKRIFT

TEMA ETIK

Foto Donald Boström

JUNI NR 6 2017

8

12

30

- 4 Etiska dilemman – då och nu
- 7 Ethics and Philosophy for Midwives
- 8 Etiskt certifikat på Kvinnokliniken i Karlskoga
- 12 Kvinnor med utvecklingsstörning ställer ofta barnmorskan inför etiska dilemman
- 16 Nya nationella riktlinjer för extremt för tidigt födda
- 20 Tankar om stöd under födande
- 23 Professionsetik kan stärka kärandan
- 26 International Confederation of Midwives – International Code of Ethics for Midwives
- 28 Var går gränsen för hälso- och sjukvårdspersonalens religions- och samvetsfrihet?
- 30 Gemensamma frågor men olika utmaningar
- 33 Fyra länder startar gemensamt projekt för god vård
- 34 Vi barnmorskor har kunskapen
- 36 Barnmorskeprogrammet i Uppsala fyller tio år!
- 37 Nu är det dags för barnmorskan på Skansen
- 38 Ordförande har ordet
- 40 Förbundsnytt

Förbundsstämma den 14 november 2017

Motioner från lokalföreningar ska vara kansliet till handa
den 5 september 2017.

Läs mer om kommande möten, temadagar och konferenser
i Kalendarium på barnmorskeforbundet.se

Nyheter och information som rör och berör barnmorskor och
srhr – Svenska Barnmorskeförbundet på facebook.

Jordemodern

JORDEMODERN SVENSKA BARNMORSKEFÖRBUNDET (UTGIVARE) ISSN 0021-7468

Ansvärlig utgivare & förbundsordförande

Mia Ahlberg
Chefredaktör
Margareta Rehn
margareta.rehn@barnmorskeforbundet.se

Jordemodern förbehåller sig rätten att korta
och redigera insänt material.

Manusgranskning

Birgita Klepke
Grafisk formgivning
AB Huset Makalösa

Tryck

Åtta.45 Tryckeri AB

Jordemodern

utkommer 10 gånger per år

Prenumeration

förnyas årligen, 650 kronor

Annonsbokning

jordemodern@barnmorskeforbundet.se
08-10 70 88

Sista bokningsdag för medlemsannonser

den 10:e i månaden före utgivningsdatum

Svenska Barnmorskeförbundet

Baldersgatan 1
114 27 Stockholm
08-10 70 88

kansli@barnmorskeforbundet.se

www.barnmorskeforbundet.se

Etik i vardagen – vad diskuterar ni på jobbet?

Så löd en del av uppropet i Jordemodern inför detta nummer om etik. En arbetsplats som hörde av sig var avdelning Q, en kombinerad förlossnings-, BB och gynekologisk vårdavdelning, på Karlskoga lasarett. År 2005 antog där sjukhusledningen en etisk värdegrund för hela lasarettet. På kvinnokliniken började arbetet med en temadag om etik och arbetsglädje och avdelning Q har idag Etiskt certifikat. Läs mer om deras arbete i detta nummer av Jordemodern.

■ **Barnmorskor inom mödrahälsovården** hörde av sig om etiska frågeställningar i samband med graviditet och preventivmedelsrådgivning då kvinnan har en intellektuell funktionsnedsättning eller utvecklingsstörning. Barnmorskan och forskaren Berit Höglund från Uppsala skriver om detta.

När vi skriver och talar om etik handlar det ofta om stora och svåra frågor om liv och död. Det kan gälla abort, fosterdiagnostik eller extremt för tidigt födda barn. Det kan också handla om assisterad befruktning, livmoderstransplantationer, surrogatmödrar och "rätten" till ett " eget " barn. Etiska frågor finns alltid med i mötet med patienter med en ohälsosam och kanske skadlig livsstil, beroendeproblematik eller en psykisk ohälsa. Lika som när det gäller samhällets prioriteringar inom hälso- och sjukvård och mödra- och förlossningsvården.

Etik – vad är det? I det dagliga arbetet ställer vi oss ofta frågor: Vad är rätt? Vad är fel? Hur gjorde vi? Vilka blev konsekvenserna? Hur skulle vi ha gjort istället?

En etisk analys och diskussion kan öka förståelsen för andra och varandra och vara en hjälp i det dagliga arbetet. Den gör oss mer professionella och kan också bidra till sammanhållningen i arbetsgruppen.

Inom barnmorskeyrket har vi en internationell etisk kod som ska vägleda vår utbildning, praktiska verksamhet och forskning. Koden utgår från kvinnor som personer med fullständiga mänskliga rättigheter och söker rättvisa och jämlikhet när det gäller tillgång till vård. Den baseras på ömsesidig respekt och tillit och tar hänsyn till varje människas egna värde.

Etik i vardagen
– vad diskuterar ni på jobbet?

margareta.rehn@barnmorskeforbundet.se

Kära kollegor,

när jag skriver detta i början av maj närmar sig sommaren snabbt på vissa sätt och ganska långsamt på andra. Vad det gäller full bemanning kommer sommaren med stormsteg, vad det gäller vädret så går det väldigt långsamt. I går – den 9 maj – cyklade jag till tre olika möten i full hagelstorm!

■ **I sommar ska jag återigen** jobba med vård av kvinnor. Bli mer hands-on och påminna mig om hur ljuvligt mitt yrke är. Jag tycker faktiskt att det är underbart, eftersom det fyller på med så mycket mening, närvaro och känslan av att få vara med när någonting stort händer.

Eftersom jag jobbar kliniskt bara under korta tider orkar jag jobba hårt och intensivt. För er som arbetar i det tempot dagligen känns kanske sommaren inte lika skön. Jag vet att det är stora bemanningsproblem nästan överallt i Sverige... igen. Fast i år verkar det vara ännu lite värre.

Våra nya barnmorskor vill inte/ vågar inte jobba under sommaren och det är lätt att förstå varför. Många erfarna säger tack men nej tack, oavsett storlek på bonusen. Så nu funkar inte "Money talks" längre. Vakanser på mödrahälsovårdscentralerna har inga sökande. Läget är så desperat att vissa landsting vill minska antalet semesterveckor. Motsatsen till en långsiktig och hållbart system.

Häromdagen såg jag ett nyhetsinslag från Karlskrona, där de jobbar med mentorskap som var lyckosamt eftersom det fick de nyfärdiga barnmorskorna att känna sig trygga. Så det finns fina exempel trots allt. Jag har också hört att man kontinuerligt anställer

” Kompetensen finns i varenda barnmorska med en legitimation, men vi måste vara tillräckligt många.

tillräckligt många barnmorskor på kliniken så att sommaren går ihop.

Med tillräckligt många barnmorskor i tjänst ÅRET RUNT löser sig inte bara sommaren. Då kan vi också ta emot fler studenter (så att vi i framtiden har några barnmorskor att anställa), ha ett rimligt arbetstempo (så att barnmorskor vill stanna i vården), utveckla vården (för att ge kvinnorna och deras familjer bästa vård), förkovra oss (utveckla vår profession) och lära av varandra (utveckla

Mia Ahlberg Förbundsordförande
mia.ahlberg@barnmorskeforbundet.se

vår egna personliga kompetens). Det kräver rätt antal barnmorskor i tjänst året om för att bedriva det som vi kallar basvård!

Vad kan då vi barnmorskor göra åt detta? Naturligtvis säga ifrån, gång efter gång och argumentera klokt och sansat. Alltid påtala att vi måste vara fler barnmorskor i tjänst för att kunna genomföra vårt arbete på bästa sätt. Vara ytterst vaksamma för att inte bli utbytta av andra yrkesgrupper och alltid tänka på hur vi beskriver oss själva och varför vi är viktiga.

Det finns till exempel en risk när vi säger att det finns en kompetensbrist. Kompetensen finns i varenda barnmorska med en legitimation, men vi måste vara tillräckligt många. Vi får inte heller tappa tron på att tillståndet går att vända och drabbas av vanmakt. Beskriver vi att allt alltid är åt helvete, tappar vi alla musten och orken till slut.

Det finns goda exempel, det finns perioder som är bra och det finns möjligheter att påverka en positiv utveckling. I detta arbete är alla viktiga. Tro inte att du ingenting betyder och att allt bara bestäms av ledning eller politiker. Utan oss barnmorskor funkar ingenting!

I höst är det förbundsstämma igen och jag har gjort två av mina fyra år som ordförande. Jag ser fram emot stämman och hoppas att ni skickar in många motioner med

förslag på vad vi ska fylla verksamhetsplanen med 2018–2019.

Det är full fart framåt i förbundet och vi kommer att fortsätta gasa ända in i kaklet. Men jag vill att ni hjälper oss att ta ut riktningen i arbetet.

Vilka frågor anser du är de viktigaste som Barnmorskeförbundet ska driva? Tänk stora, vida och breda tankar som vi sedan kan konkretisera i en reell handlingsplan.

Jag kan inte lova att allt kommer att bli verklighet, vi jobbar ofta mot mycket stora och långsiktiga mål. Men en sak har jag lärt mig och det har jag skrivit om förut: Vi ska ha ett gemensamt budskap som ska vara byggt på bra forskning och klinisk erfarenhet, det ska vi hamra in igen och igen och så... plötsligt... HÄNDER DET.

Jag önskar alla hårt arbetande barnmorskor i hela Sverige en skön och underbar sommar.

Vi hörs,
Mia

Vilka frågor anser du är de viktigaste som Barnmorskeförbundet ska driva?

” Det finns goda exempel, det finns perioder som är bra och det finns möjligheter att påverka en positiv utveckling. I detta arbete är alla viktiga. Tro inte att du ingenting betyder och att allt bara bestäms av ledning eller politiker. Utan oss barnmorskor funkar ingenting!

First Call for abstract

Svenska Barnmorskeförbundets vetenskapliga konferens
Reproduktiv hälsa 15–16 Maj 2018 i Stockholm

Svenska Barnmorskeförbundet välkomnar abstrakt inom reproduktiv, perinatal och sexuell hälsa.

- Abstrakt ska beskriva en originalstudie.
- Abstrakt får maximalt innefatta 300 ord med rubrikerna: Bakgrund, Syfte, Metod, Resultat, Konklusion och Kliniska implikationer.
- Abstrakt måste inkomma till Svenska Barnmorskeförbundet senast 31 oktober 2017, Svenska Barnmorskeförbundets Vetenskapliga råd bedömer alla abstrakt.
- Endast abstrakt som kan redovisa resultat kommer att vara aktuella för oral presentation. Om endast preliminära resultat finns 31/10, är det möjligt att komplettera abstrakt fram till 10/1, 2018.
- Huvudförfattaren får besked senast den 15 januari om abstrakt accepteras som muntlig presentation eller posterpresentation.
- Konferensspråket är svenska. Abstrakt bör skrivas på svenska språket.

Abstract mejlas till abstract@barnmorskeforbundet.se

www.barnmorskeforbundet.se

